

Lena Burman Johansson
Socialchef
08-124 57 212
lena.burman.johansson@ekero.se

Den interna kontrollen 2017, Socialnämnden

Dnr SN16/125-700

Socialnämndens uppdrag

Socialnämnden har Kommunfullmäktiges uppdrag att fullgöra kommunens uppgifter vad avser individ- och familjeomsorg, äldreomsorg och insatser till personer med funktionsnedsättning. Nämnden ansvarar även för kommunens mottagande av nyanlända invandrare och mottagande av ensamkommande barn och unga. Uppdraget styrs av reglemente, mål, riktlinjer samt av lagstiftning.

Socialnämnden ansvarar för myndighetsutövning med utgångspunkt från lagstiftningen. I sin roll som beställarnämnd tecknar nämnden avtal och överenskommelser med utförare för utförande av tjänster.

Nämnden har att fastställa mål och riktlinjer för verksamheten, utarbeta förslag till budget inom anvisade ramar, besluta om långsiktig verksamhetsutveckling samt säkerställa att verksamheten har en god kvalitet.

Kvalitetssäkring

Socialnämndens uppdrag och ansvar för kvalitetssäkring och intern kontroll regleras bl a i Socialtjänstlagen och Kommunallagen.

Kommunallagen 6 kap § 7 som avser ”nämndernas ansvar för verksamheten” reglerar att nämnderna ska ”...se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt”. Den interna kontrollen ska säkerställa att verksamheten bedrivs säkert och med hög effektivitet inom lagstiftning och i enlighet med fastställda mål och riktlinjer.

Socialnämnden har fastställt ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete. Ledningssystemet beskriver bl a former för uppföljning och kontroll av mål och verksamhetsplanering, ekonomi och kvalitet. Utifrån en bedömning av risk och väsentlighet fastställs årligen en internkontrollplan för kontroller av processer och rutiner. Arbetet med internkontrollplanen har sin utgångspunkt från det av

Kommunfullmäktige fastställda reglementet för intern kontroll i Ekerö kommun (KFS 01:7).

Revisionens granskning av den interna kontrollen 2015

Revisionen genomför varje år granskning av den interna kontrollen. Det övergripande syftet med granskningen är att bedöma om kommunstyrelsen och nämnderna har en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamhet och ekonomi.

Av 2015 års revisionsrapport redovisas till stor del generella slutsatser avseende samtliga nämnder eller kommunen som helhet. Endast i begränsad utsträckning kommenteras Socialnämnden specifikt.

Sammanfattning;

- Det finns system för styrning och uppföljning av ekonomi, verksamhet och kvalitet inom samtliga nämnder. Uppföljningen bedöms vara strukturerad och systematisk.
- Avseende internkontroll har Socialnämnden på ett föredömligt sätt utvecklat sin analys inför 2016 års plan. Kontroller och rapportering från förvaltningar till nämnder har skett som planerat på ett strukturerat och systematiskt sätt. Bedömningen är dock att det inte skett någon löpande uppföljning och rapportering av intern kontroll under året, utan detta har främst skett i samband med årsbokslut.
- Antalet planerade kontrollområden varierar mellan nämnderna och flest kontrollmoment hade socialnämnden som genomfört 25 kontrollmoment inom 17 kontrollområden.
- Målstrukturen mellan nämnderna skiljer sig åt. Jämfört tidigare år har nämnderna färre mål vilket bedöms skapa bättre förutsättningar för översyn och effektiv uppföljning. Bedömningen görs att det finns en risk för att målen på nämndnivå blir inaktuella om de inte revideras och anpassas kontinuerligt. Målen bör vanligen utvärderas årligen om de fortsatt ska finnas kvar eller om andra mål bör prioriteras för kommande år.
- Konstateras att flyktingmottagandet 2015 var en extraordinär händelse som inte kunde förutses av kommunen men bedömningen görs att det är särskilt viktigt inför kommande års planer att inkludera flyktingmottagandet i risk- och väsentlighetsanalysen.

- Socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden står för det största ekonomiska överskottet. Socialnämndens överskott förklaras till stor del av lägre volymer än förväntat avseende insatser till personer med funktionsnedsättning samt individ- och familjeomsorg.

Med utgångspunkt från revisionsrapporten bedömer socialkontoret att Socialnämnden i det fortsatta arbetet särskilt bör beakta att;

- avrapportering av genomförd internkontroll bör ske löpande under året, samt
- risk- och väsentlighetsanalysen ska även omfatta mottagandet av ensamkommande barn och unga samt nyanlända.

Revisionens särskilda granskningsområden 2016

Revisionen genomför varje år särskild granskning av vissa områden. Under 2016 genomförs granskning avseende styrning och ledning av hemtjänstverksamheten (myndighetsutövningen). Granskningen syftar till att säkerställa att Socialnämnden har en ändamålsenlig styrning och ledning av hemtjänstverksamheten. Granskningen påbörjades av PWC under oktober månad och är ännu inte slutförd.

Den interna kontrollen 2017 - Risk och väsentlighet

Mål och verksamhetsplanering

Former för uppföljning och kontroll

Risk inom området ”mål och verksamhetsplanering” kan vara att verksamhetsutveckling inte sker som planerat och/eller att utveckling inte sker i riktning mot fastställda mål.

I verksamhetsredovisningarna (per mars och augusti) redovisas pågående verksamhetsutveckling i riktning mot målen. Bedömning av måluppfyllelse vilken inkluderar riskbedömning görs i verksamhetsredovisningen och efter årets slut i verksamhetsberättelsen. Uppföljning av mål sker genom indikatorer. Uppföljning av nämndens verksamhetsplan sker efter årets slut. Större pågående projekt och utvecklingsaktiviteter av särskild vikt rapporteras i separata ärenden till Socialnämnden.

Nuläge

Socialnämndens mål för perioden 2016-2018 antogs av Socialnämnden i november 2015 med utgångspunkt i Kommunfullmäktiges mål för Ekerö kommun. Varje mål är

formulerat med viljeinriktning, mål och indikatorer. Flera av målen är kopplade till Kommunfullmäktiges övergripande mål.

Socialkontoret har under året, utgående från mål och Socialnämndens verksamhetsplan, utarbetat verksamhetsplaner på enhetsnivå. Produktionsenhet Omsorg (intern produktion) har gjort motsvarande för den kommunala utförarverksamheten.

Med utgångspunkt från mål och verksamhetsplanering pågår ett stort antal aktiviteter. Ett urval av pågående och planerade aktiviteter redovisas i verksamhetsredovisningarna.

Större pågående projekt och/eller prioriterade utvecklings-/fokusområden har under året rapporterats separat till nämnden. Exempel på sådana redovisningar har avsett ”mottagandet av ensamkommande barn och unga samt nyanlända” samt ”nytt uppdrag för viss hälso- och sjukvård LSS”.

Bedömning

Tillräckliga strukturer för löpande uppföljning av mål och verksamhetsplanering bedöms finnas, allt i enlighet med Ekerö kommuns styrsystem och Socialnämndens ledningssystem. Större pågående projekt och fokus-/utvecklingsområden av särskild vikt rapporteras som separata ärenden till Socialnämnden.

Med utgångspunkt från en bedömning av risk och väsentlighet bedöms ytterligare former för uppföljningar eller kontroller därutöver inte vara motiverade 2017.

Ekonomi

Former för uppföljning och kontroll

Risk att inte hålla budget kan kopplas till oförutsedda medborgarbehov, att beslutade kostnadsreduceringar inte ger effekt eller att beslutade investeringar blir dyrare än planerat. Riskbedömning görs i förslag till driftbudget.

Månadsvis uppföljning av ekonomi sker med redovisning av utfall och bedömning av resultatindikation för helåret. Vid två tillfällen (per mars och augusti) görs verksamhetsredovisningar vilka innehåller ekonomiskt utfall för perioden och ekonomisk prognos för helåret. Verksamhetsredovisningarna innefattar både drift- och investeringsbudget. Redovisning sker av volymer och nyckeltal.

Nuläge

Socialnämnden prognostiserar även för 2016 ett positivt resultat beroende framförallt på lägre volymutfall för särskilt boende, bostad med särskild service LSS samt för boende och behandling socialpsykiatri och missbruk.

Budget för ensamkommande barn och unga samt nyanlända bedöms vara förenad med särskild risk med ekonomisk påverkan. För mottagandet utgår statsbidrag. Kostnads- och intäktsbudgeten är baserat på ett stort antal antaganden bl a vad gäller antalet personer kommunen kommer att ta emot, hur många som beviljas permanent uppehållstillstånd och när i tiden. Likaså baseras budget på ett antagande vad gäller ersättningsnivåer utgående från regelverk som är kända.

Bedömning

Strukturer för löpande uppföljning av volym- och prispförändringar med ekonomiska konsekvenser finns inom ramen för Ekerö kommuns styrsystem/Socialnämndens ledningssystem.

Månadsvis ekonomisk uppföljning inklusive uppföljning av volymer ger tidigt underlag för vid behov fördjupad analys av specifika områden. Denna månadsvisa ekonomiska avstämning av både kostnader och intäkter omfattar även nyanlända och ensamkommande barn och unga.

Vid behov fattar Socialnämnden beslut om fördjupad uppföljning och åtgärder. Med utgångspunkt från en bedömning av risk och väsentlighet bedöms uppföljningar eller kontroller 2016 därutöver inte vara motiverade.

Kvalitet

Former för uppföljning och kontroll

Risk kopplade till kvalitetsområdet kan vara att myndighetsutövning i enskilda ärenden inte följer lagstiftning, riktlinjer och rutiner. Det kan också vara att den enskildes beslut inte verkställs inom skäligen tid. I övrigt kan det avse brister i tjänsternas kvalitet i utförarverksamheterna.

Uppföljning i myndighetsutövningen sker genom löpande och genom stickprovskontroller att dokumentation, utredning och beslut följer fastställda kriterier och riktlinjer. Uppföljning av verkställigheten av beslut sker genom löpande avvikelserapportering enligt fastställd rutin en gång per kvartal. Uppföljningen av att den enskilde får sina behov tillgodosedda sker genom handläggarnas uppföljning av insatsen, bl a genomförande-/vård-/behandlingsplaner.

Genom verksamhets-/avtalsuppföljning sker uppföljning av att tjänsternas utförande i verksamheten lever upp till avtalsreglerade krav, att utföraren har arbetsätt och rutiner som säkrar en god kvalitet samt att verksamheten som helhet har en god kvalitet.

Nuläge

Socialnämndens internkontrollplan för 2016 innehåller följande områden;

Genomförandeplan hemtjänst – Genomförandeplaner finns i samtliga ärenden.

Avgifter för korttidsvistelse och korttidsstillsyn – Egenavgift tas inte ut i enlighet med regelverket.

Läkemedelsgranskning SÄBO – Rutiner och riktlinjer för läkemedelshantering följs inte.

Representation, kurser/konferenser, uppvaktning – Kostnader redovisas i enlighet med regelverket.

Uppföljning av placeringar – Placerade barn och unga får inte kontinuerliga besök av socialtjänsten.

Barn och unga, förhandsbedömning av anmälan/inkommen på annat sätt – Beslut om att inleda/inte inleda utredning fattas inte inom lagstadgad tid, 14 dagar.

Genomförandeplan socialpsykiatri och missbruk – Beställare har inte mottagit plan som kvitto för beställd insats.

Ekonomiskt bistånd – Upprättad handlingsplan saknas.

Socialkontoret har per augusti 2016 genomfört viss del av internkontrollen i enlighet med planen vilken visar på att fastställda processer och rutiner i stort följs.

Vad gäller förekomst av genomförandeplaner i samtliga ärenden inom socialpsykiatri och missbruk konstateras en väsentlig förbättring jämfört med tidigare. Inom hemtjänsten saknas det genomförandeplaner i fyra av de 30 ärenden som kontrollerats.

Områden för förbättring är bl a vad gäller uppföljningar av placeringar av ensamkommande barn och unga. Detta ett av nämndens största fokusområden där arbete pågår för att komma ikapp med ärendetillströmningen hösten 2015.

Kontrollen visar vidare vissa brister vad gäller fakturering av egenavgifter. Rutinerna för fakturering är under översyn i samverkan mellan socialkontorets nyinrättade administrativa enhet och övriga enheter.

I övrigt visar internkontrollen att handlingsplaner finns i drygt hälften av ärenden

rörande ekonomiskt bistånd. Jämfört tidigare är detta ett förbättrat resultat men arbete för att säkerställa målet att plan finns i samtliga ärenden fortgår.

Områden som visar på brister kommer därför att fortsätta följas och ingår i internkontrollplanen för 2017.

Vidare har avtals-/verksamhetsuppföljning genomförts inom vissa verksamheter och tjänster, allt i enlighet med internkontrollplan för avtals-/verksamhetsuppföljning – boendestöd, hälso- och sjukvårdsuppdrag för vissa LSS-insatser och särskilt boende för äldre. Pågående men ännu inte avslutade uppföljningar avser Bredablick – boende för ensamkommande barn och unga samt hemtjänst. Verksamhetsuppföljning 2016 bedöms kunna fullföljas i enlighet med planen.

Förutsättningar för att kunna genomföra uppdraget att ta emot nyanlända möjliggörs av tillgången till bostäder. Området omfattas av separat kommunövergripande internkontrollplan för 2017 vilken fastställs av kommunstyrelsen.

Bedömning

Utifrån en bedömning av risk och väsentlighet föreslås internkontrollen för 2017 ske av nedan processer och kontrollområden. De brister som framkommit av 2016 års internkontroll finns beaktade i internkontrollplanen.

- *Egenavgifter* – Beslut om egenavgifter finns.
- *Beställda insatser och kostnader* - Beställda insatser och volymer överensstämmer med utförarens redovisning och ekonomiunderlaget.
- *Representation, kurser/konferenser och uppvaktning* – Redovisning av kostnader sker enligt regelverket.
- *Uppföljning av placeringar* – Placerade barn och unga får kontinuerliga besök av socialtjänsten.
- *Barn och unga, förhandsbedömning av anmälan/inkommen på annat sätt* – Beslut om att inleda/inte inleda utredning fattas inom lagstadgad tid, 14 dagar.
- *Ekonomiskt bistånd* – Handlingsplanen finns i samtliga ärenden.
- *Genomförandeplan boendestöd* – Genomförandeplan finns i samtliga ärenden.
- *Projekt "Team NP"* - Projektet uppfyller projektmålen och följer rutiner för uppföljning av kostnader.

- *Läkemedelsgranskning särskilt boende* - Läkemedelshanteringen följer riktlinjer och upprättade rutiner.

Som bilaga till Socialnämndens internkontrollplanen redovisas även planerade verksamhetsuppföljningar 2017;

- Boendestöd
- Boende ensamkommande barn
- Särskilt boende för äldre
- Bostad med särskild service LSS

Då ansvaret för ensamkommande barn och unga samt nyanlända är ett kommungemensamt ansvar kommer en kommunövergripande internkontrollplan för 2017 fastställas av kommunstyrelsen. Så snart denna plan fastställs kommer Socialnämndens internkontrollplan stämmas av mot denna.